

สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง ลิเกไทใหญ่ในบริบทของกระบวนการสร้างจิตสำนึกทางชาติพันธุ์ ทัศนศึกษาคณะจิตรกรรมร่วมสมัย ห่มบ้านเปียงหลวง อำเภอเวียงแหง จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งจัดทำขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์ในการวิจัย 3 ประการคือ

1. เพื่อศึกษาลักษณะรูปแบบโครงสร้างของศิลปะการแสดงจิตรกรรมร่วมสมัย
2. เพื่อศึกษารูปแบบกระบวนการสืบทอดการแสดงจิตรกรรมร่วมสมัยและวิธีการดำรงอยู่ภายใต้ความเปลี่ยนแปลงทางสังคมของคณะจิตรกรรมร่วมสมัย บ้านเปียงหลวง อำเภอเวียงแหง จังหวัดเชียงใหม่
3. เพื่อศึกษาและวิเคราะห์บทบาทหน้าที่ของการแสดงจิตรกรรมร่วมสมัยในมิติต่างๆ ทางสังคมวัฒนธรรมชาวไทใหญ่

จากการศึกษาตามวัตถุประสงค์ดังกล่าว ผู้วิจัยสามารถทำการสรุปผลการศึกษา อภิปรายผลและข้อเสนอแนะดังนี้

7.1 สรุปผลการศึกษา

7.1.1 รูปแบบโครงสร้างของศิลปะการแสดงจิตรกรรมร่วมสมัย

ชาวไทใหญ่เป็นกลุ่มชาติพันธุ์ที่มีเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมเป็นของตนเองอย่างเด่นชัดที่แสดงออกความมีวัฒนธรรมผ่านการแต่งกาย พิธีกรรม ภาษา และรูปแบบการแสดง อันเป็นองค์ประกอบสำคัญของการแสดงตัวตนผู้มีรากเหง้าทางวัฒนธรรมอันดึกดำบรรพ์อย่างช้านาน จิตรกรรมร่วมสมัยเป็นรูปแบบการแสดงผลงานศิลปะที่ถูกรับรองให้เป็นหน้าตาทางวัฒนธรรมหลายขนานรวมเข้าด้วยกันเป็นหนึ่งเดียว สะท้อนถึงวัฒนธรรมอันหลากหลายของชาติพันธุ์ไทใหญ่ในรูปแบบการแสดงผลงานที่ไว้อย่างน่าสนใจ เนื่องจากเนื้อหาของศิลปะมีความสัมพันธ์เกี่ยวกับการปลุกจิตสำนึกความรักชาติไทใหญ่ในดินแดนต่างบ้านต่างเมืองนั่นก็คือ ชาวไทใหญ่ในประเทศไทยนั่นเอง

คำว่าจิตรกรรมร่วมสมัยเป็นศัพท์เฉพาะที่เรียกใช้ในแวดวงวัฒนธรรมไทใหญ่หมายถึง การแสดงผลงานที่เปี่ยมไปด้วยความเป็นเชื้อชาติไทใหญ่ หากจะหยาบๆ เอาภาษาไทยเป็นตัวช่วยอธิบายลักษณะรูปร่างของจิตรกรรมร่วมสมัยให้พอเข้าใจกับนักแสดงในคณะก็เลือกใช้คำว่า “ลิเกไทใหญ่” เป็น

คำอธิบายลักษณะการแสดงให้คนไทยเกิดความเข้าใจของภาพรวมมากยิ่งขึ้นเช่นกัน ถึงแม้ว่าจะหยิบยกคำว่าลิเกเป็นตัวอธิบายจำกัดแต่แบบแผนการแสดงระหว่างลิเกไทยและจำกัดไต้นั้นมีความแตกต่างกันพอสมควรทั้งรูปแบบการแสดง เนื้อหาการถ่ายทอด เอกลักษณ์ทางภาษา การดนตรี เครื่องแต่งกาย ที่ต้องทำความเข้าใจถึงนัยยะทางการแสดงดังรายละเอียดบทที่ 4 – 5 เพื่อที่จะสามารถแยกความแตกต่างระหว่างทั้งสองสิ่งได้

จำกัดถือกำเนิดขึ้นที่เมืองสีป้อ รัฐฉาน ประเทศพม่า เมื่อประมาณ 64 ปีก่อน โดย“พ่อเผ่าอ้อเงะ”ได้แรงบันดาลใจจากคำหมิ่นประมาทของนายกอร์ดิน ชาวอินเดีย คณะรักษาราชการแทนอังกฤษเกี่ยวกับการแสดงของไทยใหญ่ว่ามักนิยมแสดงเพียงแค่บนดินเท่านั้นซึ่งดูแล้วไม่เกิดความศิวิลส์ ดังนั้นพ่อเผ่าอ้อเงะในฐานะผู้นำการแสดงในคราวนั้นจึงคิดค้นรูปแบบการแสดงไทใหญ่ด้วยการบูรณาการ การร้อง(เห็ดความ) การรำ(กำลาย) การดนตรี การละคร(เล่นเจิง) รวมเข้าด้วยกันในรูปแบบการแสดงบนเวทีตามแนวความคิดการแสดงแบบตะวันตก อันเป็นการสร้างประวัติศาสตร์หน้าใหม่แห่งแวดวงศิลปวัฒนธรรมไทใหญ่นับแต่นั้นมาพร้อมทั้งสืบสานและเกิดเป็นความนิยมอย่างแพร่หลายในรัฐฉาน จนก่อให้เกิดภาพลักษณ์ของจำกัดไต้มักปรากฏพร้อมกับงานประเพณีสำคัญต่างๆ ของชาวไทใหญ่อย่างมิสามารถแยกออกจากกันได้เลยทีเดียว ความนิยมดังกล่าวแพร่สะพัดมาถึงหมู่บ้านเปียงหลวง ซึ่งแต่เดิมที่เป็นฐานที่มั่นของกองกำลังกู้ชาติไทใหญ่ โดยใช้ชื่อกองกำลังนี้ว่า Shan United Revolutionary Army (SURA) หรือ กองสหปฏิวัติรัฐฉาน นำโดยเจ้าน้อยซอหย่นตะและนายพล โหมเฮง (เจ้ากอนเจิง) ไซพื้นที่หมู่บ้านเปียงหลวงเป็นกองบัญชาการต่อสู้กับกลุ่มทหารพม่า สองผู้นำทัพบ้านเปียงหลวงนอกเหนือจากนโยบายการส่งเสริมการต่อสู้เพื่ออิสรภาพทางการปกครองของไทยใหญ่ ก็ให้ความสำคัญในการสนับสนุนด้านศิลปวัฒนธรรมด้วย หนึ่งในนั้นคือการก่อตั้งจำกัดไตที่หมู่บ้านเปียงหลวง กระทำโดยการเรียนเชิญพ่อเผ่าอ้อเงะและลูกศิษย์จากเมืองสีป้อ มาวางรากฐานทางการแสดงให้แก่คนในหมู่บ้าน โดยเฉพาะครอบครัวทหาร ทำการแสดงให้กับกลุ่มหนุ่มหาญศึกและนางหาญศึก (ทหารชาย ทหารหญิง) ได้รับชมเพื่อช่วยผ่อนคลายความตึงเครียดทางการเมืองที่ร้อนระอุในช่วงเวลานั้น นับแต่นั้นเป็นต้นมาก็ถือกำเนิดเป็นคณะจำกัดไตของกองทัพพร้อมทั้งรวบรวมนักแสดงบ้านปางใหม่สูงและนักแสดงต่างถิ่นที่เข้ามาอาศัยยังหมู่บ้านเปียงหลวงทำการจัดตั้งเป็นกลุ่มจำกัดไตประจำชุมชนแห่งนี้ ภายใต้ชื่อว่า “คณะจำกัดไตยอดแซงแลงใหม่บ้านเปียงหลวง” แต่นั้นสืบมา

รูปแบบการแสดงคณะจำกัดไตยอดแซงแลงใหม่มีการรวบรวมเอาศิลปะทางการแสดงของไทยใหญ่ร้อยเรียงออกมาเป็นการแสดงแบบมหรสพที่มีครบรสทางอารมณ์ ทำหน้าที่คอยตอบสนองความบันเทิงและมีส่วนส่งเสริมการสร้างความรักชาติแก่คนไทยใหญ่ผ่านการแสดงที่สามารถจำแนกประเภทกลุ่มการแสดงได้ดังนี้

1. การกล่าวบูชาสิ่งศักดิ์สิทธิ์และการเชิดชูผู้ร่วมงาน คือ การแสดงออกถึงพิธีกรรมการบูชาคุณพระรัตนตรัย พระสุรัสวดี ครุหม่อโต ผู้ประสิทธิประสาทวิชาจาดไต เจ้าบ้านเจ้าเมือง เจ้าที่ ด้วยบทสวดสรรเสริญที่เฟินครู(ขันครู) จากนั้นจึงทำการทักทายและอวยพรให้แก่เจ้าภาพงานหรือกลุ่มผู้ชมให้พบแต่ความสวัสดิมงคล

2. การรำ เป็นการรวบรวมเอาการแสดงของไทยใหญ่หลายอย่างเรียงร้อยไว้ในการแสดงจาดไต เช่น ก้านกกิงกะหระ่า ก้าโต ก้าเยิง ก้าขุนหม่าวนางสาว ก้านางปอยอู แต่ถ้าหากเป็นการรำแนวชาตินิยมในแง่ของความสามัคคีในเชื้อชาติไทยใหญ่และการต่อสู้ทางวัฒนธรรมจะแสดงออกด้วยการก้าโฮมเคอไต(รำรวมเชื้อชาติไทยใหญ่) ก้าเหลิงเข่วลอเหลง(รำธงชาติไทยใหญ่) เป็นต้น

3. การเห็ดความ หมายถึงการร้องเพลงพื้นบ้านไทยใหญ่(บ้านเก่า) ด้วยเทคนิคการร้องแบบต้นสดคล้ายการขับชอของกลุ่มวัฒนธรรมล้านนา มีการแบ่งลักษณะทำนองการร้องไว้หลายแบบ เนื้อหาการร้องมักเกี่ยวข้องกับความรัก ความเศร้า ความหวัง การอวยพร การปลุกกระดม ในประเด็นต่างๆ ผ่านหมอกวาม(นักร้อง) ที่ต้องมีปฏิภาณ ไหวพริบในการประดิษฐ์ภาษาร้องให้คู่สวयงามถูกใจผู้รับชมและช่วยคลี่คลายเรื่องราวของบทเพลงดังกล่าวในทางสร้างสรรค์

4. การละคร นอกจากการรำและการเห็ดความที่สร้างความบันเทิงแล้ว การแสดงสำคัญที่จาดไตขาดไม่ได้เลยก็คือการละคร(เล่นเจิง) เนื้อหาการละครในจาดไตนั้นขึ้นอยู่กับรูปแบบของงานที่คณะไปทำการแสดง หากเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับพระพุทธศาสนาก็จะหยิบยกเอาละครเกี่ยวกับพุทธชาดกเช่น อ่องแปดเป็ง (พระพุทธเจ้าขณะมาร 8 ประการ) หรืออาจแต่งเรื่องราวจากเหตุการณ์ปัจจุบันให้มีความสอดคล้องกับศาสนาว่าด้วยเรื่องการการประพาศศีลธรรมอันดีในชีวิตก็เป็นได้ แต่หากไปแสดงในงานวันสำคัญทางเชื้อชาติ ก็จะนำเรื่องราวทางประวัติศาสตร์การต่อสู้ทางการเมืองมาปรุงแต่งเพื่อช่วยเสริมสร้างจิตสำนึกร่วมในการรักษาและสร้างความภาคภูมิใจในความเป็นไทยใหญ่ เช่น เจือจาดไตเฮา ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับการถูกทหารพม่าเข้ามาทำการกดขี่ข่มเหงประชาชนไทยใหญ่สารพัดรูปแบบ ทั้งการข่มขืนผู้หญิงไทยใหญ่ การปล้นเสบียงอาหารที่ทำการสนับสนุนกองกำลังกู้ชาติไทยใหญ่หรือการจับผู้ชายตั้งแต่วัยรุ่นจนถึงวัยผู้ใหญ่ไปเป็นลูกหาบให้กับกองทัพพม่า มีฉากการต่อสู้ระหว่างชาวบ้านกับฝ่ายทหารอย่างรุนแรงอย่างรุนแรงจนกระทั่งทหารไทยใหญ่เข้ามาช่วยเหลือชาวบ้านและทำการประทะกับทหารพม่าจนได้ชัยชนะในการยึดพื้นที่และทรัพย์สินคืน ชัยชนะที่ได้จากความร่วมมือของชาวบ้านเป็นกำลังสำคัญของกองทัพทหารไทยใหญ่ในการมีพลังต่อสู้เพื่อบ้านเมืองต่อไป ดังนั้นการแสดงละครจึงมีบทบาทนอกเหนือจากการส่งมอบความสุขทางใจแล้วยังเป็นกระบอกหนึ่งซึ่งช่วยสะท้อนแ่งลิดอะไบบางอย่างให้แก่ผู้ชมได้รับสาระไม่มากนักน้อย หลังจากละครเสร็จสิ้นก็จะนำการเห็ดความและการรำสลับสับเปลี่ยนกันไปตามระยะเวลาการแสดงอันเหมาะสม

7.1.2 กระบวนการสืบทอดจ๊าดไตและวิธีการดำรงอยู่ภายใต้ความเปลี่ยนแปลงทางสังคมของคณะจ๊าดไตยอดแขวงแลงใหม่ หมู่บ้านเปียงหลวง อำเภอเวียงแหง จังหวัดเชียงใหม่

ภายใต้สถานการณ์ความไม่มั่นคงทางการเมืองของชาวไทยใหญ่ จ๊าดไตคือหนึ่งตัวช่วยสำคัญที่คอยตอกย้ำจิตสำนึกความเป็นไทยใหญ่ให้คงอยู่ถึงแม้ว่าผู้นั้นอาจอพยพเข้ามาอยู่ในเมืองไทยก็ตาม เพื่อป้องกันมิให้ผู้นั้นหลงลืมความเป็นไทยใหญ่และช่วยทำการสืบทอดวัฒนธรรมอันดีงามให้แก่ลูกหลานต่อไป การสร้างกระบวนการสืบทอดจ๊าดไตให้คงอยู่และวิธีการถ่ายทอดงานศิลปะนี้ให้อยู่รอดภายใต้สังคมที่เปลี่ยนแปลงสามารถทำการสรุปได้ 5 ข้อดังนี้

1. การคัดเลือกเป็นจ๊าดไต ประการแรก คือ หากนักแสดงจ๊าดไตมีบุตรหลานก็จะทำการถ่ายทอดองค์ความรู้ทางการแสดงจ๊าดไตและผลักดันให้เด็กออกงานร่วมกับทางคณะเพื่อเป็นการปลูกฝังตั้งแต่วัยเด็ก ประการที่สอง คือ การเปิดรับนักแสดงหน้าใหม่ที่ไม่เคยผ่านการสัมผัสเกี่ยวกับจ๊าดไต นำมาฝึกฝนกับทางคณะกับพ่อครู แม่ครู โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มนักแสดงวัยรุ่นทั้งชาย หญิง โดยการทำสมาธิถึงแบบแผนการแสดงและเริ่มฝึกฝนกระบวนการแสดงให้มีความพร้อมในการออกงานจริง ประการที่สาม คือ การชักชวนผู้มีประสบการณ์เกี่ยวกับจ๊าดไตทั้งการร้อง การรำ การดนตรี ที่เข้ามาอาศัยในชุมชนร่วมทำการฝึกซ้อมกับทางคณะและออกงานแสดงตามความถนัดของผู้นั้น นักแสดงทุกคนต้องทำความเข้าใจเกี่ยวกับเงื่อนไขหรือกฎเกณฑ์ของทางคณะที่วางไว้ เนื่องจากนักแสดงเป็นบุคคลผู้ส่งเสริมวัฒนธรรมจึงต้องเคร่งครัดการวางตัวให้เหมาะสมเพื่อเป็นตัวอย่างที่ดีแก่สาธารณะชน เช่น ต้องแต่งกายชุดไทยใหญ่ตลอดการทำงานจนกว่าภารกิจจะเสร็จสิ้น การแยกที่อยู่ของนักแสดงชายและหญิงอย่างชัดเจน ให้ละเว้นอบายมุขตลอดการทำงานทั้งหมดนี้เพื่อเป็นการเสริมสร้างความมีระเบียบวินัยและสร้างความภาคภูมิใจของการเป็นผู้สืบสานจ๊าดไตอย่างเหมาะสม

2. จ๊าดไตสู่ระบบการศึกษา โรงเรียนบ้านเปียงหลวงมีนโยบายส่งเสริมการเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเนื่องจากชุมชนเปียงหลวงมีอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมไทยใหญ่หลายอย่างที่น่าสนใจ ด้วยการร่างหลักสูตรภูมิปัญญาดังกล่าวบรรจุให้เป็นวิชาเลือกเสรีด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยกำหนดชั่วโมงการเรียนการสอน 2 – 3 ชั่วโมงต่ออาทิตย์เป็นระยะเวลาต่อหนึ่งเทอม วิธีการเรียนคือจะให้นักเรียนและครูประจำวิชาไปเรียนรู้กับพ่อครู แม่ครูแห่งภูมิปัญญาแบบการศึกษานอกโรงเรียน เช่น การถักกระดุมแบบไทยใหญ่ การทำข้าวซอยไทยใหญ่ รวมไปถึงการเรียนจ๊าดไตด้วย เนื้อหาของการเรียนจ๊าดไตคือการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ความเป็นมาของจ๊าดไตและกระบวนการทำร้ายร่างกายเพื่อการฝึกสอนของนางรำชั้นครูของคณะยอดแขวงแลงใหม่ จากนั้นก็ทำการส่งเสริมกลุ่มนักเรียนวิชาจ๊าดไตได้รับโอกาสขึ้นแสดงฟ้อนรำแบบจ๊าดไตในงานพิธีต่างๆ ในชุมชนเพื่อทำให้นักเรียนได้ความรู้ที่นำมาใช้

ในสถานการณ์จริงอันแปรไปด้วยการเล็งเห็นคุณค่าทางวัฒนธรรมและขยายผลในการคัดเลือกให้เป็นจำัดต่อไป

3. การผลิตซีดีจำัดไต การผลิตสื่อเพื่อใช้ในการประชาสัมพันธ์กิจกรรมของทางคณะจำัดไตยอดแสงแฉงใหม่ในยุคปัจจุบันดูเหมือนว่าเป็นสิ่งจำเป็นอย่างหนึ่งของการช่วยสืบทอดจำัดไตให้ผู้บริโภคได้รู้จักและเกิดความซึ่มซึบคุณค่าทางการแสดงมากยิ่งขึ้นนอกเหนือจากการรับชมแบบการแสดงสด ในอดีตการให้ความสำคัญในการบันทึกภาพหรือการผลิตซีดีจำัดไตอาจไม่ค่อยมีผลงานมากนักเนื่องจากขาดแคลนบุคคลากรและต้นทุนในการผลิต แต่ปัจจุบันสถานภาพทางเศรษฐกิจของคณะดีขึ้นพร้อมกับการได้รับความสนับสนุนจากผู้ใหญ่ที่เล็งเห็นคุณค่าของการใช้สื่อเป็นตัวช่วยประชาสัมพันธ์ จึงเริ่มมีการผลิตซีดีจำัดไตในรูปแบบของรายการแสดงตั้งแต่ขั้นตอนแรกจนจบการแสดง อีกทั้งยังผลิตซีดีเพลงความไตของหมอกความในคณะยอดแสงแฉงใหม่ออกมาหลายอัลบั้มเช่นกัน เรื่องราวของซีดีเพลงนั้นส่วนมากจะมีท้องเรื่องเกี่ยวกับสถานการณ์บ้านเมืองในรัฐฉานและชีวิตของชาวไทใหญ่ที่เข้ามาอาศัยอยู่ในประเทศไทยไว้อย่างน่าสนใจ เช่น ซีดีชุดเป็นเสอต้องมีลาย เป็นไตต้องฮักจำัด” ว่าด้วยเรื่อง การตออย้จัดสำนึกความรักชาติไทใหญ่ไม่ว่าตัวจะพลัดพรากจากบ้านเมืองไปอยู่แห่งหนใดต้องไม่ลืมว่าเราเป็นใครและพร้อมใจช่วยเหลือชาติไทใหญ่ทางใดทางหนึ่งให้ได้มาซึ่งอิสรภาพ เป็นต้น การผลิตซีดีของทางคณะเสมือนเพิ่มความนิยมจำัดไต กระจายตัวไปยังระดับครอบครัวและเป็นสื่อที่ช่วยปลูกฝังวัฒนธรรมการรับชมจำัดไตให้แก่ผู้ซึ่นชอบยังคงรักษาระดับความนิยมถึงแม้ว่าจะมีกระแสวัฒนธรรมแบบสมัยใหม่เริ่มแทรกแซงแล้วก็ตาม

4. การปรับตัวจำัดไตภายใต้สังคมที่เปลี่ยนแปลง ปัจจุบันกระแสโลกาภิวัตน์เริ่มคืบคลานเข้ามาในเขตชุมชนไทใหญ่บ้านเปียงหลวงมากขึ้น ชาวไทใหญ่เริ่มรับเอาวัฒนธรรมสมัยใหม่อย่างโครงสร้างพื้นฐานชีวิตและเสพแพ่ซึ่นแบบสมัยใหม่อย่างไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้ วิถีชีวิตแบบเดิมก็เริ่มเปลี่ยนแปลงเป็นสังคมแบบในเมืองมากยิ่งขึ้นรวมถึงการเปลี่ยนแปลงของจำัดไตที่ต้องรู้จักปรับตัวตามกระแส หากยังอิงการแสดงแบบเดิมๆ กระแสนิยมคงลดลงเป็นแน่ วิธีใดที่จะทำให้จำัดไตยังอยู่รอดนั้นกลุ่มสมาชิกในวงมองว่าต้องสร้างความหลากหลายทางการแสดงหรือการยอมรับสิ่งใหม่เข้ามาหมุนเวียนในวงเพื่อเป็นสีสันแก่ทางคณะ หนึ่งในวิธีนั้นคือการเชิญนักแสดงต่างคณะที่มีฝีมือด้านการแสดงและการเห็ดความเข้าร่วมเป็นครั้งคราว ซึ่งนักแสดงนั้นอาจเป็นบุคคลมีชื่อเสียงระดับซูเปอร์สตาร์ในรัฐฉานก็เป็นได้ เช่น จายเกอสูงจากเมืองสีป้อ เป็นต้น นอกจากนี้ทางคณะต้องคิดค้นการแสดงใหม่ๆ นำมาเสนอให้กับผู้ชมในชุมชนสัมผัสได้ถึงความแตกต่างของการแสดงเมื่อครั้งก่อนและเกิดความประทับใจให้มากที่สุด ด้วยการต่อเติมสีสันให้กับเวที การพัฒนาด้านแสง เสียง ของคณะให้ดูทันสมัยมากยิ่งขึ้นหรือการผลิตนักแสดงวัยรุ่น

โดยเฉพาะนักแสดงหญิงหน้าใหม่เพื่อใช้เป็นวิธีการดึงดูดให้กลุ่มวัยรุ่นหันมาสนใจ ทั้งหมดนี้เป็นกลยุทธ์สำคัญอย่างหนึ่งในการรับมือคู่ต่อสู้ที่กำลังมาแรงแข่งทางโค้งนั่นก็คือ คนตรีป่านใหม่ (วงดนตรีสดจริง) ที่กำลังได้รับความนิยมสูงสุดในกลุ่มวัยรุ่น แต่ถึงอย่างไรก็ตามเมื่อสังเกตพฤติกรรมคนดูแล้วจำกัดได้ยังคงเป็นการแสดงที่ได้รับความนิยมมากที่สุด เพราะนอกจากจะได้สุนทรียะทางความบันเทิงแล้วเนื้อหาทางการแสดงก็มีคุณค่าทางจิตใจคนดูอยู่เนืองแน่น ความบันเทิงก็มีอิทธิพลทางการก่อเกิดกลุ่มแฟนคลับประจำคณะเช่นเดียวกัน เพราะบันเทิงเปรียบเสมือนศูนย์รับเรื่องความรู้สึกทางใจของผู้ชมครบทุกอารมณ์ทั้งความรัก ความทุกข์ยากของฐานะ ปัญหาครอบครัว ความลำบากของชีวิตทหาร การอวยพร ถูกเหยียดกเอาเรื่องระบายทางใจมาแต่งประดิษฐ์เป็นภาษาร้องเพื่อช่วยหาวิธีแก้ไขปัญหาดังกล่าว อันเป็นการเสริมสร้างขวัญกำลังใจแก่ผู้ฟังเป็นอย่างดี ช่วงเวลาความบันเทิงนั้นค่อนข้างมีความสำคัญของการสร้างความนิยมกับกลุ่มแฟนคลับเพราะทุกคนล้วนตั้งตารอการแก้คำระบายทางใจโดยหมอกความจะมีไหวพริบมากเพียงใด เข้าใจถึงจิตใจคนไทใหญ่ด้วยกันมากน้อยแค่ไหนในการหาทางออกให้คนฟังเกิดความพึงพอใจ หากเป็นที่ชื่นชอบของผู้ชมแล้วนั้นก็หมายถึงความนิยมขึ้นชอบคณะจำกัดได้ยังคงต่ออายุได้ต่อไปอีกนาน

5. **จำกัดได้สัญลักษณ์แห่งการต่อสู้ทางวัฒนธรรม** จากนโยบายทำให้เป็นพม่า (Burmarnization) ของรัฐบาลพม่าเพื่อทำการกลืนเชื้อชาติพันธุ์ต่างๆ ในพม่าให้กลายเป็นพม่า แต่กระแสดต่อต้านนโยบายดังกล่าวจากกลุ่มชาติพันธุ์มีการผลิตอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมและการต่อสู้ด้วยอาวุธสงครามอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะกลุ่มชาติพันธุ์ไทใหญ่มีการต่อต้านนโยบายบังคับให้เรียนภาษาพม่า แต่งกายอย่างพม่า แสดงออกถึงความภักดีต่อพม่า อย่างชัดเจนเพราะไทใหญ่เป็นกลุ่มชาติพันธุ์ที่มีวัฒนธรรมเป็นของตนเองกอบปรักกับความบาดหมางทางการเมืองทั้งสองที่มีสามารถลงเอยด้วยดี จำกัดได้ถูกเหยียดกให้เป็นเครื่องมือในการต่อสู้วัฒนธรรมพม่าอย่างเด่นชัด เพราะจำกัดได้เป็นการแสดงที่บ่งบอกถึงความเป็นเชื้อชาติไทใหญ่ที่ยังคงอยู่ การผลิตซ้ำทางอัตลักษณ์การแสดงถูกถ่ายทอดออกมาเป็นแบบไทใหญ่อย่างเข้มข้นเพื่อสร้างความแตกต่างระหว่างพม่าและไทใหญ่อย่างชัดเจน ความสำคัญดังกล่าวถูกหล่อหลอมให้เกิดการปลุกฝังให้ดูจำกัดได้เริ่มตั้งแต่วัยเด็กเพราะจะได้เป็นส่วนหนึ่งในการซึมซับความเป็นไทใหญ่และศึกษาประวัติศาสตร์เป็นไทใหญ่ในมิติต่างๆ ให้เข้มข้นมากยิ่งขึ้น จำกัดได้ยอดแข่งแฉงใหม่มีความหวังว่าสิ่งที่พวกเขาทำนั้นจะส่งผลช่วยให้เด็กไทใหญ่รุ่นใหม่มีความภาคภูมิใจในความเป็นไทใหญ่และสามารถรับเอากระแสวัฒนธรรมต่างถิ่นได้ในระดับหนึ่งโดยไม่ทำให้ตนเองแปรไปเป็นอื่นที่จะต้องไม่ลืมความเป็นรากเหง้าของวัฒนธรรมตนเอง

7.1.3 บทบาทจำกัดไตในสังคมวัฒนธรรมไทยและไทใหญ่

จำกัดไตนอกจากเป็นสิ่งตอบสนองทางความบันเทิงแล้วยังตอบสนองความต้องการทางสังคมในมิติต่างๆ เกี่ยวกับความเป็นจิตวิญญาณความเป็นไทใหญ่เป็นอย่างดี ซึ่งสามารถทำการสรุปได้ดังนี้

1. บทบาทหน้าที่เพื่อตอบสนองด้านจิตใจ ผลกระทบจากปัญหาภัยการเมืองอันเป็นปัจจัยที่ทำให้ชาวไทใหญ่จำเป็นต้องหนีอพยพเข้ามาอยู่ในประเทศไทยเพื่อความอยู่รอด แน่นนอน เบื้องหลังการอพยพนั้นเปี่ยมไปด้วยความสูญเสียทางทรัพย์สิน หรือ สูญเสียขวัญกำลังใจในการพลัดพรากจากบ้านเกิดเมืองนอน เมื่อเข้ามาอยู่ในประเทศไทยแล้วชาวไทใหญ่ต้องดิ้นรนหางานทำ ประเภทการเกษตรกรรม การขายแรงงาน หรือการเป็นลูกจ้าง ชีวิตในสังคมใหม่เห็นจะเป็นเรื่องยากในการปรับตัวให้เข้ากับสังคมไทย คนไทใหญ่บางคนอาจประสบพบเจอกับปัญหาการทำงานหรือปัญหาชีวิตหลากหลายด้านในขณะที่อยู่อาศัยในเมืองไทย จำกัดไตเป็นสิ่งรองรับทางใจของคนไทใหญ่อย่างหนึ่งที่จะช่วยบรรเทาความตึงเครียดทางการเมืองหรือปัญหาชีวิตที่ผ่านมา และถูกเลือกให้เป็นທີ່ระบายความรู้สึกทางใจในแง่มุมต่างๆ ของชีวิตคนไทใหญ่ผ่านความบันเทิงหรือการแสดงละครอิงชีวิตจริงของคนไทใหญ่ เพื่อมุ่งหวังว่าสิ่งที่แสดงออกมาจะช่วยเป็นการปลอบขวัญกำลังใจให้ผู้มีทุกข์มีกำลังใจในการต่อสู้ชีวิตต่อไปและเป็นกระบอกเสียงแห่งชีวิตอีกมุมหนึ่งที่สังคมภายนอกอาจไม่เคยรู้มาก่อนได้เข้าใจ จำกัดไตจึงเป็นสิ่งบันเทิงที่คอยโอบอุ้มจิตวิญญาณคนไทใหญ่ให้มีความสุขและเป็นที่พักพิงใจเมื่อยามทุกข์ยากได้

2. บทบาทหน้าที่การสร้างอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรม แต่เดิมทีรูปแบบการแสดงจำกัดไตเกิดจากการรวบรวมเอาศิลปะการแสดงต่างๆ ของไทใหญ่รวบรวมเข้าไว้ด้วยกันเป็นแบบการแสดงมหรสพคอยตอบสนองความต้องการทางสังคม ในยุคปัจจุบันจำกัดไตมีพัฒนาการรูปแบบอย่างมหายุคหนึ่ง ทำการประดิษฐ์คิดสร้างสรรค์งานแสดงแบบใหม่ที่มีความสอดคล้องกับสังคมอยู่เรื่อยมา แต่การแสดงนั้นจะต้องอยู่บนพื้นฐานของรากเหง้าทางวัฒนธรรมไทใหญ่อย่างชัดเจน เช่น รำวันสงกรานต์แบบไต(เพลงแบบสมัยใหม่) รำรวมเชื้อชาติไทใหญ่(ก้าโฮมเคอไต) เป็นต้น การคิดค้นการแสดงใหม่ๆ นี้เพื่อเป็นทางเลือกหนึ่งของการแต่งแต้มสีสันให้กับจำกัดไตให้มีความหลากหลายและสอดคล้องคุณค่าทางวัฒนธรรมไปพร้อมๆ กันโดยไม่ทำการบิดเบือนไปจากกรอบแห่งความเหมาะสมของการละเล่นจำกัดไต หากความคิดสร้างใหม่ใดได้รับเสียงนิยมน้อยมากก็จะนำไปผลิตซ้ำและพัฒนาต่อไปให้ดีขึ้น อนึ่งเป็นการสร้างเกราะป้องกันของวัฒนธรรมต่างถิ่นด้วยการหยิบยกเอารากฐานทางวัฒนธรรมเดิมมาปรุงแต่งในลักษณะใหม่เพื่อเป็นช่องทางหนึ่งของการกระจายอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมให้คงสืบไป

3. บทบาทหน้าที่ของการสร้างจิตสำนึกความเป็นไทใหญ่ การปลูกถ่ายจิตสำนึกทางชาติพันธุ์ไทใหญ่เป็นกลไกสำคัญที่จำกัดโดยอดแสวงแสงใหม่เล็งเห็นความสำคัญในการช่วยเสริมสร้างในสถานการณ์การต่อสู้ทางการเมืองด้วยวิธีการ 3 ขั้นตอนคือ ขั้นตอนแรก คือ การปลูกฝังด้วยสถาบันครอบครัวเป็นผู้ถ่ายทอดแก่บุตรหลานให้ซึมซับถึงคุณค่าทางวัฒนธรรม ขั้นตอนที่สอง คือ การอุทิศตนเพื่อวัฒนธรรมด้วยการเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของจำกัดไต่เพื่อรักษาวัฒนธรรมให้คงอยู่และอุทิศตนเป็นบุคคลสาธารณะของการเป็นตัวอย่างที่ดีแก่สังคมไทใหญ่ในหน้าที่ของผู้สืบสานวัฒนธรรมโดยมองข้ามผ่านความรู้สึกอายในการแสดงวัฒนธรรมตนเองที่บุคคลอื่นพึงควรปฏิบัติตาม ขั้นตอนที่สาม การแสดงเจตนารมณ์ออกสู่สาธารณะ เมื่อการปลูกฝังโดยสถาบันครอบครัวและคณะจำกัดไต่อดแสวงแสงใหม่ทำการขัดเกลาเป็นอย่างดีแล้ว ก็นำเอาความสามารถของบุคคลนั้นแสดงต่อสาธารณะ ถ่ายทอดความรู้สึกรักชาติด้วยการแสดงต่างๆ ตีแผ่ในการฟ้อนรำ การเฝ้าความ การละคร เพื่อใช้การแสดงเป็นสะพานเชื่อมจิตใจคนดูได้รับการส่งทอดจิตสำนึกความเป็นไทใหญ่มิให้เลือนรางไปจากจิตใจคนไทใหญ่นั้นเอง

4. บทบาทหน้าที่ทางประเพณี จำกัดไต่มีหน้าที่ตอบสนองงานประเพณีของไทใหญ่อย่างเสมอมา หากมีงานสำคัญเมื่อไหร่ในชุมชนไทใหญ่ จำกัดไต่ก็ได้รับเกียรติเป็นฮีโร่ในงานนั้นเสมอ หากงานใดขาดจำกัดไต่ก็เหมือนงานนั้นขาดความสมบูรณ์ทางวัฒนธรรมก็ว่าได้ รูปแบบการแสดงจำกัดไต่ที่อาจไม่มีแบบแผนตายตัวขึ้นอยู่กับงานประเพณีที่จำกัดไต่ไปทำการแสดงเป็นโจทย์สำคัญในการคิดสร้างสรรค์ให้สอดคล้องกับประเพณี เช่น งานสร้างล่อง ก็จะจัดรูปแบบการแสดงให้เกี่ยวกับความกตัญญูต่อพระคุณบิดามารดาหรือผู้อุปการคุณ งานเชื้อชาติไทใหญ่(เจือจำกัดจึงไต่) ก็จะปรับรูปแบบแสดงเป็นแนวชาตินิยม เป็นต้น นอกจากนี้รูปแบบการแสดงจำกัดไต่ดำเนินไปด้วยความสุขาเปรียบร้อยสามารถทำการปรับตัวเข้ากับงานได้ทุกรูปแบบอย่างเหมาะสม สิ่งดั้งเดิมเหล่านี้หลอมรวมเป็นความนิยมที่ผูกมัดระหว่างจำกัดไต่ไว้กับวัฒนธรรมประเพณีไทใหญ่ไปโดยปริยาย รวมไปถึงหากชุมชนใดมีประชาชนชาวไทใหญ่อาศัยเป็นจำนวนมาก ที่นั่นมักจะมีคณะจำกัดไต่ประจำชุมชนนั้นเลยทีเดียวเป็นการแสดงถึงความสำคัญของจำกัดไต่กับวัฒนธรรมในชุมชนเป็นอย่างดี

5. ความสัมพันธ์ของจำกัดไต่กับสังคมไทย นักแสดงจำกัดไต่อดแสวงแสงใหม่ตระหนักดีว่าการที่มีจำนวนประชากรไทใหญ่อพยพเข้ามาอาศัยอยู่ในประเทศไทยเป็นจำนวนมากอาจสร้างภาระแก่สังคมไทยหลายประการ แต่ด้วยความจำเป็นของการอยู่รอดจึงต้องทำการเข้ามาพึ่งพิงประเทศเพื่อนบ้านที่ดีที่สุดคือไทย ความสัมพันธ์ระหว่างคนไทยโดยเฉพาะคนล้านนา กับคนไทใหญ่นอกเหนือจากความสัมพันธ์ทางด้านประวัติศาสตร์วัฒนธรรมแล้ว ในปัจจุบันความสัมพันธ์ทางด้านการทำงานเริ่มเด่นชัดมากขึ้นเรื่องของการว่าจ้างคนไทใหญ่ระบบลูกจ้าง การขายแรงงาน

และการค้าขาย นี่เป็นปัจจัยหนึ่งของการเพิ่มแนวโน้มประชากรไทใหญ่เข้ามาทำงานทำในไทยมากขึ้นตามลำดับ บางครั้งการอพยพเข้ามาเป็นจำนวนมากอาจถูกสังคมไทยมองว่าเป็นกลุ่มคนล้าหลังที่ต้องพัฒนาศักยภาพทางชีวิตอีกมากและพยายามผลักดันให้เป็นบุคคลชายขอบของสังคม ซึ่งสิ่งเหล่านี้เป็นที่ทราบดีในสังคมคนไทใหญ่เกี่ยวกับมุมมองดังกล่าวรวมไปถึงกลุ่มชาติโดยอดแสวงแสงใหม่ก็คิดเช่นนั้นเหมือนกัน แต่ถึงอย่างไรก็ตามเมื่อเข้ามาอาศัยอยู่ในประเทศไทยแล้วชาติโดยอดแสวงแสงใหม่ก็ต้องตอบแทนคุณแผ่นดินให้กับประเทศไทยบ้างด้วยการใช้ชาติโดยอดแสวงแสงใหม่สัมพันธอันดีกับสังคมไทยสามารถสรุปได้ดังนี้

1.) ชาติโดยอดแสวงแสงใหม่เป็นตัวช่วยควบคุมพฤติกรรมคนไทใหญ่ในสังคมไทย คือ ชาวไทใหญ่ที่อพยพเข้ามาทำงานในไทยอาจไม่เข้าใจในกฎระเบียบสังคมต่างๆ ด้านความประพฤติ ชาติโดยอดแสวงแสงใหม่จุดอ่อนของความเคยชินของบุคคลคนไทใหญ่นำมาตั้งสอนคนไทใหญ่กันเองว่าด้วยเรื่อง การมีมารยาทต่อนายจ้าง การไม่ก่อเหตุทะเลาะวิวาท การหลีกเลี่ยงก่อเหตุอาชญากรรมหรือข้อเกี่ยวข้องกับยาเสพติด เป็นต้น

2.) การเชิดชูสถาบันพระมหากษัตริย์ไทย สมาชิกชาติโดยอดแสวงแสงใหม่มีความสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณต่อราชวงศ์จักรีไทยในการให้ความช่วยเหลือที่ทำกินและที่อยู่อาศัย การแสดงออกซึ่งสำนึกนั้นแสดงออกด้วยการนำเอาธงสัญลักษณ์ประจำพระองค์ อาทิเช่น ธงพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและธงสมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถ ประดับไว้ส่วนบนฉากด้านหลังของเวทีพร้อมทั้งการเสียดความเกี่ยวกับการสรรเสริญถึงพระราชกรณียกิจหรือพระมหากรุณาธิคุณต่อคนไทใหญ่ด้วยประการทั้งปวง อันเป็นการแสดงออกถึงการยอมรับพระราชอำนาจของสถาบันพระมหากษัตริย์ไทยไว้เหนือเกล้าและเชิดชูเชกเช่นเดียวกับคนไทย

3.) ความสัมพันธ์ชาติโดยอดแสวงแสงใหม่กับเจ้าหน้าที่รัฐไทย เนื่องจากคณะชาติโดยอดแสวงแสงใหม่เป็นคณะที่มีชื่อเสียงและได้รับการกระแสนิยมให้ออกงานอยู่เป็นประจำไม่เพียงเฉพาะเขตอำเภอเวียงแหง จังหวัดเชียงใหม่เท่านั้น หากมีผู้ว่าจ้างเชิญให้เป็นการแสดงยังต่างถิ่นทางคณะก็พร้อมจะเดินทางไปสร้างสีสันอย่างแน่นอนแต่การเดินทางออกนอกพื้นที่อำเภอเวียงแหงแต่ละครั้งจำเป็นต้องทำหนังสืออนุญาตออกนอกพื้นที่กับทางศูนย์ราชการตามกฎระเบียบ การออกนอกพื้นที่จะต้องทำแบบรายบุคคลและต้องได้รับการพิจารณาอย่างละเอียดเสียก่อนแต่สำหรับกลุ่มนักแสดงชาติโดยอดแสวงแสงใหม่มีความยืดหยุ่นความเคร่งครัดเป็นพิเศษเนื่องด้วยความเข้าใจถึงลักษณะกายภาพทางวัฒนธรรมไทใหญ่ของเจ้าหน้าที่การอำเภอและด่านทหารกองกำลังผาเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ในการออกปฏิบัติหน้าที่ผู้สืบสานทางวัฒนธรรมโดยเฉพาะอย่างยิ่งหากเป็นวันสำคัญทางเชื้อชาติไทใหญ่ที่คอยดูแล ณ รัฐฉาน เพื่อเป็นการรักษาความสัมพันธ์ระหว่างทหารไทยและทหารไทใหญ่ในการ

ส่งเสริมบุคลากรทางวัฒนธรรมออกนอกพื้นที่โดยง่าย พร้อมทั้งเป็นการลบเลือนภาพลักษณ์ของเจ้าหน้าที่ไทยกับชาวไทใหญ่ในแง่ของความหวาดกลัวในทิศทางที่ดีขึ้น

7.1.4 ปัจจัยการเปลี่ยนแปลงของजादไตภายใต้สังคมไทย

ถึงแม้ว่าคณะजादไตยอดแขวงแลงใหม่บ้านเปียงหลวง เป็นคณะजाดไตที่ยังคงรักษาแบบแผนความเป็นजाดไตดั้งเดิมไว้ได้ดีที่สุดในขณะที่जाดไตกลุ่มอื่นทั้งเมืองนอกหรือเมืองไทยมีความเปลี่ยนแปลงแบบร่วมสมัยมาก กระแสวัฒนธรรมไทยได้สร้างความเปลี่ยนแปลงเรื่องรสนิยมและความเป็นระบบของजाดไตพอสมควรเนื่องจากสมาชิกทุกคนอาศัยอยู่ในเมืองไทยจึงอาจไม่ใช่เรื่องแปลกนักที่จะถูกกระแสไทยซึมซับเข้าไปอย่างไม่รู้ตัว อันมี 3 ปัจจัยเป็นตัวแปรดังนี้

1. ปัจจัยด้านสังคมและวัฒนธรรม การรับเอาโครงสร้างสังคมอย่างไทยบรรจุเข้าไปในสังคมหมู่บ้านเปียงหลวง ดินแดนที่เข้มข้นไปด้วยกลิ่นอายของวัฒนธรรมไทใหญ่นั้นเป็นตัวแปรสำคัญทำให้พฤติกรรมบริโภคนิยมของชาวไทใหญ่เปลี่ยนเป็นพฤติกรรมอย่างไทย เช่น การนำชุดไทยมาปะปนกับชุดไทใหญ่แล้วมองว่านี่คือชุดไทใหญ่ เป็นปรากฏการณ์ที่ส่งผลต่ออัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมไทใหญ่เริ่มเกิดความสับสนมากขึ้น การดูโทรทัศน์ของไทยอันเป็นต้นแบบของกระแสสนิยมการบริโภคของไทยทำให้คนไทใหญ่หันมาสนใจค่านิยมนั้นมากยิ่งขึ้น ทั้งเสื้อผ้าและข้าวของเครื่องใช้ในการดำเนินชีวิต รวมไปถึงความนิยมฟังเพลงสตริงไทยของกลุ่มวัยรุ่นไทใหญ่ส่งผลทำให้ความสนใจในการรับฟังบทเพลงป๊านใหม่ลดลงและพุ่งไปยังความสนใจการฟังเฮ็ดความป๊านเก่าของजाดไตลดลงยิ่งกว่าเดิม ในขณะที่เดียวกันกลุ่มเยาวชนก็ได้รับโอกาสทางการศึกษาระบบการเรียนการสอนแบบไทยทำให้ความสำคัญของการเรียนภาษาไทใหญ่ลดความสำคัญลง จากการผ่านระบบการศึกษาแบบไทยทำให้วัยรุ่นไทใหญ่หลายคนมักคิดใช้ภาษาไทยปะปนกับภาษาพูดไทใหญ่มากขึ้นอย่างเห็นได้ชัด นั่นไม่ใช่เป็นเพียงปัญหาที่เกิดขึ้นกับชาวไทใหญ่เท่านั้น जाดไตก็ได้รับผลกระทบด้วยเช่นกันคือ นักแสดงเยาวชนไม่สามารถแปลคำเสียดความได้มากนักซึ่งเป็นภาษาตนเองและเป็นสิ่งที่ตนเองเข้ามามีส่วนร่วมด้วย อีกทั้งยังนำเครื่องประดับแฟชั่นเข้ามาปะปนกับการแต่งกายอย่างไทใหญ่ อันส่งผลกระทบต่อความเข้มข้นทางวัฒนธรรมที่พึงควรจะรักษานับว่าเป็นสัญญาณอันตรายของการคุกคามทางวัฒนธรรมต่างถิ่นที่กำลังดาโถมเข้ามาในชีวิตพวกเขาอย่างน่าเป็นห่วง

2. ปัจจัยด้านการเมืองการปกครอง ปัญหาภัยการเมืองในพม่าเป็นจุดประกายสำคัญที่ทำให้जाดไตยอดแขวงแลงใหม่แสดงพลังขับเคลื่อนทางวัฒนธรรมในการรักษาและปลูกจิตสำนึกทางเชื้อชาติอย่างต่อเนื่อง แต่การแสดงออกทางความคิดเห็นทางการเมืองพม่าในประเทศไทยนั้นไม่สามารถทำได้อย่างโจ่งแจ้งเนื่องจากอาจส่งผลกระทบต่อความสัมพันธ์ไทยกับพม่าและเป็นการรักษาความปลอดภัยในชีวิตนักแสดงอีกด้วย แต่สามารถแสดงความคิดเห็นได้อย่างอิสระในพื้นที่

ของทหารไทใหญ่เท่านั้น นั่นก็คือ ดอยไตแลง ความเปลี่ยนแปลงด้านชีวิตหากประเทศพม่ามีการเปลี่ยนแปลงการปกครองในทางที่ดีขึ้นและรัฐพม่าก็มีอิสรภาพในการปกครองตนเอง นักแสดงจำกัดส่วนหนึ่งก็พร้อมใจจะกลับไปใช้ชีวิตยังภูมิลำเนาเดิม นั่นหมายถึงการขาดแคลนบุคลากรสำคัญของคณะไป แต่นักแสดงอีกกลุ่มตั้งใจแล้วว่าถึงอย่างไรก็จะไม่กลับไปรัฐพม่าอีกเพราะตนเองมีเหตุการณ์ฝังใจที่ไม่ดีกับบ้านเมืองเดิมอีกทั้งการเริ่มต้นชีวิตใหม่ในประเทศไทยก็มีความเป็นอยู่ดี ในขณะที่เดียวกันท่าทีของรัฐบาลพม่ามิได้ส่งเสริมการแสดงจำกัดเท่าที่ควร เพราะจำกัดเป็นการแสดงเชิงต่อต้านอำนาจทางวัฒนธรรมพม่าอย่างเต็มเปี่ยม อย่างไรก็ตามหากพม่าทำการเปลี่ยนแปลงการปกครองจริง เส้นหน้ของจำกัดเดิมที่คือการรักษาความเป็นรากเหง้าทางวัฒนธรรมไทใหญ่และบทบาทของนักสู้คงลดลงอย่างแน่นอน

3. ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ความเปลี่ยนแปลงทางด้านวิถีชีวิตชาวไทใหญ่บ้านเปียงหลวง และพื้นที่ใกล้เคียงต้องเข้าสู่ระบบเศรษฐกิจแบบทุนนิยมอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ เนื่องจากมีโครงสร้างสังคมของไทยเป็นบรรทัดฐานสำคัญที่ทำให้ทุกคนต้องดิ้นรนหารายได้ สินค้าอุปโภค บริโภคที่เปียงหลวงมีต้นทุนที่สูงกว่าราคาตลาดทั่วไปเกือบกับการหารายได้เพื่อนำมาพัฒนาคุณภาพชีวิตครอบครัว จึงเป็นปัจจัยที่ทำให้หลายครอบครัวโดยเฉพาะกลุ่มวัยรุ่นเมื่อจบการศึกษามัธยมตอนต้นมักนิยมออกจากบ้านเข้ามาหางานทำในเมืองเพื่อหารายได้จุนเจือครอบครัว ผลกระทบดังกล่าวเกิดขึ้นกับความมั่นคงของนักแสดงจำกัดไตยอดแขงแลงใหม่อย่างแน่นอน การกลับมาช่วยงานกับทางคณะจะกลับมาได้หรือไม่ขึ้นอยู่กับนายจ้างหรือระยะเวลาที่สามารถงานได้เป็นตัวตัดสินใจ ความไม่มั่นคงดังกล่าวส่งผลทำให้คณะขาดความต่อเนื่องของผู้สืบสานที่มีฝีมือ คงเหลือเพียงแต่นักแสดงอาวุโสที่ประกอบอาชีพอยู่ในภูมิลำเนาเคยเป็นเสาหลักในการรักษาสมดุลของคณะไว้ทางคณะจึงหาวิธีแก้ไขด้วยการเฟ้นหานักแสดงหน้าใหม่เรื่อยๆ เพื่อนำมาทดแทนบุคลากรที่ขาดหายไป คณะจำกัดไตยอดแขงแลงใหม่ต้องต่อสู้ระบบเศรษฐกิจที่เป็นตัวแปรสำคัญของการขาดแคลนผู้สืบสานอย่างไม่รู้ทิศทางว่าจะสามารถพยุงความมั่นคงไปได้นานแค่ไหน

7.2 อภิปรายผลการศึกษา

จากผลการศึกษาผู้ศึกษาสามารถอภิปรายผลตามกรอบแนวคิดการศึกษาด้วยการใช้แนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทำการเปรียบเทียบผลการศึกษาในการอภิปรายดังนี้

จากการสังเกตรูปแบบการแสดงจำกัดไตยอดแขงแลงใหม่หมู่บ้านเปียงหลวง มีการรักษาขนบธรรมเนียมแบบแผนทางแสดงจำกัดไตแบบดั้งเดิมให้คงอยู่เป็นอย่างดี ซึ่งรูปแบบทางการแสดงเป็นการเน้นย้ำถึงรากเหง้าทางวัฒนธรรมไทใหญ่ที่ทำการสืบทอดมาแต่ครั้งบรรพบุรุษเพื่อส่งทอดให้คนไทใหญ่รุ่นหลัง โดยเฉพาะชาวไทใหญ่ที่อาศัยอยู่ในแผ่นดินไทย ได้ทราบถึงประวัติศาสตร์

ความเป็นตัวเองรวมไปถึงศิลปวัฒนธรรมประจำเชื้อชาติตนเองว่ามีรูปร่างหน้าตาและความแตกต่างอย่างไรกับกลุ่มวัฒนธรรมอื่น อันเป็นการก่อให้เกิดความรู้สึกรักและหวงแหนในวัฒนธรรมที่กำลังเลือนหายไป ผลการศึกษาที่มีความเชื่อมโยงกับแนวคิดอัตลักษณ์ (Identity) ของฉลาดชาย รมิตานนท์ ในหนังสือ “แนวคิดในการศึกษาอัตลักษณ์ความเป็นไทย” โดยนำเสนอความหมายของอัตลักษณ์ไว้ว่า สิ่งที่เราว่าเป็นพวกเราแตกต่างกับพวกเขาหรือพวกเขาคือคนอื่น อัตลักษณ์ไม่จำเป็นต้องมีหนึ่งเดียวแต่อาจมีหลายอัตลักษณ์ที่ประกอบขึ้นมาเป็นตัวเรา อัตลักษณ์มิใช่สิ่งที่อยู่ตามธรรมชาติแต่เป็นสิ่งที่ปลูกสร้างขึ้นมาจากสังคม อัตลักษณ์จึงจำเป็นต้องมี “กระบวนการสร้างอัตลักษณ์” เกิดขึ้นควบคู่กันไป การสร้างอัตลักษณ์เกิดขึ้นภายใต้ความสัมพันธ์ทางสังคมที่ซับซ้อนหลากหลายไม่หยุดนิ่งตั้งแต่อดีต การสร้างอาจถูกสร้างขึ้นอย่างสิ้นเชิงหรือการหยิบยืมบางส่วนจากวัฒนธรรมอื่นมาทำให้เป็นของเรา อัตลักษณ์ที่ถูกสร้างขึ้นมาจากใช้ได้ในยุคหนึ่งเมื่อกาลเวลาเปลี่ยนไปอัตลักษณ์อาจไม่ได้ผลเนื่องจากกลุ่มชาติพันธุ์แต่ละกลุ่มมีการปรับตัว อัตลักษณ์จึงเป็นสิ่งที่ไม่แน่นอนตายตัวและไม่หยุดนิ่ง การถ่ายทอดและผลิตอัตลักษณ์จึงเกิดขึ้นได้เสมอได้ตลอดเวลาและบริบททางสังคมที่เปลี่ยนแปลง

ผลการศึกษาพบว่ารูปแบบการแสดงงิ้วไตโดยอดแสวงแลงใหม่มีรูปแบบการผลิตอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมไทใหญ่อย่างสมบูรณ์ที่สังคมภายนอกสามารถทำการศึกษาโครงสร้างทางวัฒนธรรมผ่านการแสดงงิ้วไตได้ เพราะเป็นหนึ่งในตัวสะท้อนทางวัฒนธรรมคนไทใหญ่ได้เป็นอย่างดี โดยเฉพาะอย่างยิ่งในแง่ของ “อัตลักษณ์ไทใหญ่โดยงิ้วไต” เป็นตัวสะท้อนให้เห็นถึงความแตกต่างของเชื้อชาติระหว่างเขาและพม่าอย่างชัดเจน ที่สังคมภายนอกอย่างไทยยังเกิดความสับสนว่าที่จริงแล้วพวกเขาคือคนละเชื้อชาติโดยใช้อัตลักษณ์เป็นตัวชี้วัดให้เกิดความชัดเจนทางเชื้อชาติมากยิ่งขึ้น ถึงแม้ว่าความเป็นจริงแล้วรากฐานทางวัฒนธรรมไทใหญ่รับเอาอิทธิพลวัฒนธรรมพม่าค่อนข้างมากปรากฏออกมาเป็นวัฒนธรรมต่างๆ ที่คล้ายคลึงกันแต่ด้วยเหตุผลแตกหักทางการเมืองจึงเป็นเหตุของการขัดแย้งทางเชื้อชาติไทใหญ่จึงมีการผลิตอัตลักษณ์ตนเองอย่างเข้มข้นเพื่อสร้างเป็นกำแพงป้องกันการถูกกลืนเชื้อชาติ รวมไปถึงงิ้วไตแต่เดิมที่ก็มีรากฐานการแสดงมาจากงิ้วไตปะเว่ย (มหรสพแบบพม่า) มาส่วนหนึ่งแล้วนำมาพัฒนาต่อขยายให้เป็นแบบฉบับไทใหญ่รวมถึงการแต่งกายของนักแสดงงิ้วไตหรือรูปแบบการร่ายรำนั้นก็รับเอาอิทธิพลเช่นเดียวกัน ถูกนำมาปรับใช้ให้กลมกลืนกับความเป็นไทใหญ่อย่างไม่ตะจิตขวง เคยมียุคสมัยหนึ่งของงิ้วไตในช่วงศูนย์อำนาจการต่อสู้ทางการเมืองอยู่ที่หมู่บ้านเปียงหลวงก่อนช่วงขุนสาวางอาวู นางรำงิ้วไตชุดนางขามีลูกตั้งให้ตัดชายผ้าขึ้นออกเนื่องด้วยมีความคล้ายคลึงกับชุดนางรำพม่า (มินตามิ) ซึ่งนโยบายดังกล่าวก็ใช้ได้ในยุคหนึ่งเพียงเท่านั้นเพราะหากมองถึงความงามทางศิลปะต้องมีสิ่งนี้ประกอบถึงแม้ว่าจะเป็นแบบพม่าก็ตาม ในความเป็นจริงแล้วนักแสดงงิ้วไตเองก็ไม่อาจสามารถ

ปฏิเสธเรื่องการรับเอาอิทธิพลวัฒนธรรมการแสดงพม่ามาเป็นแม่แบบได้อย่างเต็มร้อยด้วยความเข้าใจถึงการมีวัฒนธรรมร่วมกัน ซึ่งดูเหมือนจะสวนกระแสต่อต้านวัฒนธรรมพม่าด้วยการผลิตอัตลักษณ์แบบไทใหญ่ในประเด็นสร้างจิตสำนึกความเป็นชาติก็ตาม แต่การนำเอาวัฒนธรรมพม่ามาใช้กับชาติไทนั้นก็ต้องสร้างความต่างไปพร้อมๆ กัน ส่วนสาเหตุหลักของการนำเอาแม่แบบการแสดงพม่ามาปรับใช้เห็นเพราะการเห็นดีเห็นงามถึงความงามต้นฉบับที่ควรนำมาพัฒนาในแบบของตนเองให้มีคุณภาพและนำไปต่อยอดรังสรรค์งานเชิงอัตลักษณ์ของตนเองต่อไปในทิศทางที่เป็นตัวของตัวเอง แต่นั่นเป็นเพียงส่วนประกอบหนึ่งของความเป็นชาติไทเท่านั้นเพราะการสร้างอัตลักษณ์อย่างสิ้นเชิงโดยไทใหญ่ถูกผลิตออกมาทางภาษา การแต่งกายอย่างไทใหญ่ บทเพลง การละคร ที่คอยทำหน้าที่ตอกย้ำความภาคภูมิใจในเชื้อชาติและนำมาเป็นเครื่องมือต่อสู้ทางวัฒนธรรมพม่าอย่างต่อเนื่อง พร้อมทั้งมีการปรับเปลี่ยนรูปแบบชาติไทให้มีความสอดคล้องกับสถานการณ์ต่างๆ ได้อย่างเหมาะสม

ผลการศึกษาดังกล่าวสามารถประกอบกับแนวคิดการประดิษฐ์ประเพณี (The Invention of Tradition) ของอีริกฮอบส์วอมแอนด์แรนเจอร์อธิบายว่า รูปแบบประเพณีประดิษฐ์ประกอบด้วย การประยุกต์ของเก่าในบริบทใหม่หรือบริบทใหม่ หรือใช้บริบทเก่าเพื่อจุดประสงค์ใหม่ เช่น กรณีวิถีปฏิบัติที่เป็นขนบประเพณีเพลงพื้นบ้าน สิ่งเหล่านี้ถูกดัดแปลงให้เป็นพิธีกรรมและถูกให้เป็นสถาบันเพื่อเป้าหมายระดับชาติ หรือกรณีที่เกิดเป็นสัญลักษณ์ใหม่ สิ่งประดิษฐ์ใหม่ เช่น เพลงชาติ หรือ ธงชาติ ได้กลายมาเป็นส่วนหนึ่งของขบวนการเคลื่อนไหวระดับชาติ ครั้นเมื่อสร้างขึ้นมาก็จะต้องทำให้มีความยืดหยุ่น ทำให้ประเพณีประดิษฐ์สามารถตอบสนองความเปลี่ยนแปลงของสถานะสมัยใหม่ได้ดีทำให้ผู้คนสำนึกว่าสามารถเชื่อมต่อกับสถานะสมัยใหม่ได้ จากการสร้างอัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์ไทใหญ่อย่างเข้มข้นโดยชาติไท จากการสะสมภารกิจดังกล่าวถูกสังคมไทใหญ่หยิบยกให้ชาติไทเป็นสัญลักษณ์ทางวัฒนธรรมสำคัญอย่างหนึ่งของการหล่อหลอมจิตวิญญาณคนไทใหญ่ จนก่อเกิดเป็นประเพณีนิยมที่ทำหน้าที่เป็นสิ่งตอกย้ำจิตสำนึกร่วมของความรักต่อชาติได้ทุกสถานการณ์ภายใต้ความเปลี่ยนแปลงของสังคม ชาติไทเป็นการแสดงที่มีความยืดหยุ่นในตัวเอง สามารถทำการประยุกต์ของเก่าในบริบทใหม่หรือบริบทใหม่ หรือใช้รูปแบบเก่าเพื่อจุดประสงค์ใหม่เพื่อทำการโอบอุ้มจิตสำนึกที่เรียกว่า “ชาติไทใหญ่” ด้วยการแสดงต่างๆ ทำหน้าที่รองรับอย่างสมบูรณ์

ผลการศึกษาที่มีความสอดคล้องกับงานวิจัยเรื่อง “กระบวนการสร้างอัตลักษณ์ชาวไทใหญ่ บ้านเปียงหลวง อำเภอเวียงแหง จังหวัดเชียงใหม่” (2545) ที่ได้ทำการศึกษากระบวนการสร้างอัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์ชาวไทใหญ่ในหมู่บ้านแห่งนี้พบว่า ชาวไทใหญ่มีกระบวนการเลือกสรรอัตลักษณ์ขึ้นมาสร้างพรมแดนทางชาติพันธุ์หลากหลายรูปแบบ โดยเนื้อหาของอัตลักษณ์

ดังกล่าวมีความสัมพันธ์กับกลุ่มชาติพันธุ์อื่นที่อยู่แวดล้อมในลักษณะทำทาย ต่อรอง ประนีประนอม โดยเฉพาะรัฐไทยกับพม่าอยู่ตลอดเวลา รวมทั้งมีความสัมพันธ์กันความเป็นพื้นที่ชายแดนและสถานการณ์ทางการเมืองที่เปลี่ยนไปช่วงเวลา 40 ปีที่ผ่านมาโดยตรง ความเป็นพื้นที่ชายแดนและสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปตลอดเวลาทำให้ชาวไทยใหญ่บ้านเปียงหลวงจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนอัตลักษณ์ของตนเองให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนไปอยู่เสมอ ชาวไทใหญ่บ้านเปียงหลวงจะเป็นผู้หยิบอัตลักษณ์ต่างๆ ขึ้นมาใช้ให้สอดคล้องกับสถานที่กำลังเผชิญอยู่นี้ ด้วยเหตุนี้ อัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์ของชาวไทยใหญ่บ้านเปียงหลวงจึงเป็นสิ่งไม่แน่นอนตายตัวและเป็นเครื่องสะท้อนให้เห็นถึงกระบวนการธำรงชาติพันธุ์ของชาวไทยใหญ่ภายใต้กระแสการเปลี่ยนแปลงได้เป็นอย่างดี

จากแนวคิดทฤษฎีหน้าที่นิยม (Functionalism) ของ โบลนิสโล มาลินนอฟสกี (1884 – 1942) ได้อธิบายว่าความต้องการของมนุษย์ต้องได้ผลตอบรับจากสังคมโดยเขาได้แยกความต้องการเป็น 3 ประเภท คือ ความต้องการทางร่างกายและจิตใจ (Basic Biological and Psychological Needs) ความต้องการร่วมกันทางสังคม (Instrumental Needs) ความต้องการเชิงสัญลักษณ์ (Symbolic Needs) โดยมีวัฒนธรรมเป็นตัวตอบสนองความต้องการจำเป็นทางสังคมของมนุษย์ไปในทิศทางที่คอยรับใช้ในรูปแบบต่างๆ จากทฤษฎีดังกล่าวผู้วิจัยได้นำเอากรอบคิดนี้มาอธิบายถึงบทบาทหน้าที่จำกัดในสังคมไทใหญ่ไว้ 4 ประการ คือ 1.) บทบาทหน้าที่ด้านจิตใจ 2.) บทบาทหน้าที่การสร้างอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรม 3.) บทบาทหน้าที่การสร้างจิตสำนึกความเป็นไทใหญ่ 4.) บทบาทหน้าที่ทางประเพณี และในส่วนของบทบาทหน้าที่จำกัดในสังคมไทยอีก 4 ประการ คือ 1.) บทบาทการใช้จำกัดเป็นตัวช่วยควบคุมพฤติกรรมคนไทใหญ่ในสังคมไทย 2.) บทบาทการเชิดชูสถาบันพระมหากษัตริย์ไทย 3.) บทบาทการสะท้อนชีวิตจริงของคนไทใหญ่แก่สังคมไทย 4.) บทบาทความสัมพันธ์จำกัดกับเจ้าหน้าที่รัฐไทย ซึ่งได้อธิบายไว้ในบทที่ 6 เรียบร้อยแล้ว

ผลการศึกษาพบว่าคณะจำกัดไทยอดแสวงแสงใหม่ได้ทำหน้าที่เป็นสิ่งที่บันทึงคอยรองรับหน้าที่รับใช้สังคมในมิติต่างๆ และทำการตอบสนองความต้องการทางสังคมไทใหญ่ได้เป็นอย่างดีที่มีความสัมพันธ์กับสังคมไทยโดยจำกัดเป็นตัวเชื่อมต่อความสัมพันธ์นั้น พร้อมทั้งช่วยโอบอุ้มจิตวิญญาณของคนไทใหญ่โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มประชาชนชาวไทใหญ่ที่เข้ามาอาศัยอยู่ในประเทศไทย ถึงแม้ว่าพวกเขาจะมีได้อาศัยอยู่บนแผ่นดินบ้านเกิดความใกล้ชิดผูกพันกับคำว่าบ้านย่อมเลือนลงไป จำกัดจึงเป็นตัวช่วยต่อย้ำจิตสำนึกความเป็นชาติถ่ายทอดให้กับผู้ที่ห่างเหินได้สัมผัสถึง ในขณะที่เดียวกันก็ต้องมีกระบวนการสืบทอดจำกัดไปพร้อมๆ กันเพื่อเป็นการรักษาวัฒนธรรมมิให้สูญหาย ซึ่งผลการศึกษาดังกล่าวมีความสอดคล้องกับ แนวคิดการผลิตซ้ำทางวัฒนธรรม ของ รัชพล บัณฑิตกุล (2538) ที่มีแนวคิดว่าการผลิตซ้ำคือการถ่ายทอดวัฒนธรรมอันเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาที่มีอยู่ในชุมชนมุ่งให้เกิดการเรียนรู้ทางวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี วิธีการ

ดำเนินชีวิต การร่วมกิจกรรมในชุมชนส่งผลไปถึงการทำให้สมาชิกของกลุ่มมีพฤติกรรมที่พึงประสงค์ในการถ่ายทอดแต่ละกิจกรรมจึงต้องมีการอบรม การเรียนรู้และการถ่ายทอดหรือเรียกว่า การขัดเกลาทางสังคม เพื่อป้องกันมิให้สมาชิกในชุมชนมีพฤติกรรมเบี่ยงเบนไปจากวัฒนธรรมตนเอง มนุษย์ใช้วัฒนธรรมเป็นเครื่องมือดำรงชีวิตทำให้มนุษย์มีการผลิตอัตลักษณ์สืบต่อกันเป็นทอดๆ วัฒนธรรมเป็นสิ่งไม่คงที่มีการคิดค้นสิ่งใหม่ปรับปรุงของเดิมให้เหมาะกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงในปัจจุบัน รวมไปถึง แนวคิด วัฒนธรรมชุมชน โดย วันดี สมรัตน์ อธิบายว่า การที่มนุษย์ต้องอยู่ร่วมกันเป็นชุมชนจะต้องมีการจัดระบบความสัมพันธ์ที่จะทำให้ทุกคนอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข เพื่อเป็นแนวทางให้สมาชิกชุมชนทั้งปัจจุบันและรุ่นต่อไปได้ถือปฏิบัติผลิตซ้ำเป็นวัฒนธรรมในชุมชนอย่างต่อเนื่อง การดำรงอยู่อย่างสอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงภายนอกที่เข้ามากระทบชุมชนภายใน วัฒนธรรมชุมชนจึงก่อตัวขึ้นจากการต่อสู้ให้ทุกคนมีอยู่มีกินและมีความสัมพันธ์ในการอยู่ร่วมกันของชุมชนในลักษณะการต่อสู้เพื่อครองชีพ จากทฤษฎีแนวคิดดังกล่าวสามารถอธิบายได้ว่า จ๊าด ไตยอดแขงแลงใหม่บ้านเปียงหลวง เป็นสถาบันทางการแสดงที่มีผลช่วยขัดเกลาพฤติกรรมทางสังคมไทใหญ่ให้ดำเนินในจารีตประเพณีอย่างเหมาะสมและหล่อหลอมจิตใจให้มีความสำนึกรักหวงแหนในวัฒนธรรมตนเองที่กำลังถูกกลุ่มวัฒนธรรมต่างถิ่นอย่างไทยหรือพม่ากำลังครอบงำอยู่ จ๊าด ไตยจึงเป็นจุดแข็งของการรักษาอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมอย่างหนึ่งของไทใหญ่ที่อยู่คู่กับสังคมหรือชุมชนไทใหญ่ไว้เป็นมั่นและรู้จักปรับตัวให้มีความสอดคล้องกับสภาพสังคมที่มีความเปลี่ยนแปลงด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม ให้ตนเองอยู่รอดและทำหน้าที่ของผู้รักษาวัฒนธรรมไทใหญ่ไว้คู่กับคนไทใหญ่พลัดถิ่นตราบนาน

7.3 ข้อจำกัดในงานวิจัย

ลักษณะการศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาแบบลงพื้นที่ต้นกำเนิดของคณะจ๊าด ไตยอดแขงแลงใหม่ คือบริเวณหมู่บ้านเปียงหลวง หมู่บ้านสันติสุข หมู่บ้านห้วยไคร้และหมู่บ้านใกล้เคียงอำเภอเวียงแหง จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อศึกษาถึงลักษณะกายภาพทางสังคมและทำการศึกษาดำเนินงานจ๊าด ไตยด้วยการติดตามการเดินทางไปแสดงในแต่ละพื้นที่ของคณะจ๊าด ไตยอดแขงแลงใหม่และบริบททางสังคมในพื้นที่อื่นๆ ผู้วิจัยได้พบปัญหาและอุปสรรคดังนี้

1. นักแสดงจ๊าด ไตยอดแขงแลงใหม่ส่วนมากมีอาชีพหลักคือการประกอบเกษตรหรือทำงานรับจ้างแบบรายวัน ลักษณะการทำงานอาจไม่ได้อยู่ในพื้นที่เสมอไปบ้างก็ทำงานในตัวหมู่บ้าน บ้างก็กระจัดกระจายกันออกไปทำงานที่อื่น การติดตามตัวบุคคลในคณะค่อนข้างยากและต้องใช้เวลารอคอยหลังเวลาเลิกงานเพื่อทำการขอสัมภาษณ์ข้อมูล ที่ได้เวลาสัมภาษณ์อย่างไม่เพียงพอเท่าที่ควร นักแสดงจะทำการรวมตัวกันอย่างพร้อมหน้าก็ต่อเมื่อเวลามีงานแสดงจ๊าด ไตยที่

เป็นอาชีพเสริมรองจากอาชีพหลัก แต่เมื่อเวลาของติดตามทำการสัมภาษณ์ข้อมูลในวันงานแสดง ต้องพบอุปสรรคกับนักแสดงที่ต้องมีการเตรียมเครื่องใช้ในการแสดงและการเตรียมตัวอย่างเร่งรีบ การรวมตัวคนในคณะจึงเป็นการรวมตัวแบบ “เฉพาะกิจ” เวลาสัมภาษณ์จึงได้เพียงช่วงเวลา นักแสดงผู้นั้นรอเวลาถึงคิวตัวเองต้องขึ้นเวที ซึ่งหลังจากทำภารกิจการแสดงเสร็จสิ้นนักแสดงก็ทำการแยกย้ายไปประกอบอาชีพตามเดิมดังนั้นจึงต้องทำการติดตามเดินทางกับคณะจำกัดที่อยู่บ่อยครั้งจึงจะได้ในสิ่งที่เราต้องการ

2. การเดินทางไปยังฐานที่มั่นทางการทหารไทใหญ่ ณ คอยไตแลงในเขตรัฐฉาน ต้องเดินทางเข้าไปอย่างระมัดระวังการเดินทางผ่านด่านจุดตรวจของทหารไทยต้องพบกับความเสี่ยงที่จะอนุญาตให้ผ่านหรือไม่ผ่าน เมื่อเข้าไปยังเขตฐานที่มั่นต้องถูกเจ้าหน้าที่ทหารไทใหญ่ทำการสอบถามถึงเจตนารมณ์ในการเข้ามายังสถานที่ดังกล่าว ลักษณะคำถามอาจถามเรื่องประเด็นการเมืองในสิ่งที่อยากรู้ได้ในระดับหนึ่งแต่ไม่สามารถถามหรือพูดในประเด็นที่หมิ่นเหม่เพราะอาจผลกระทบทางการเมืองไทใหญ่ แต่หากเป็นการสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลเชิงศิลปวัฒนธรรมก็จะได้รับความอนุเคราะห์เป็นอย่างดี

3. ผู้ศึกษาไม่สามารถฟังภาษาไทใหญ่ได้ จึงจำเป็นต้องหาล่ามเป็นชาวไทใหญ่ที่คลุกคลีกับศิลปะการแสดงจำกัดที่ต้องมีค่าใช้จ่ายและดวงในความเสี่ยงว่า ล่ามจะสามารถลางานจากนายจ้างมาได้หรือไม่ หากล่ามดังกล่าวไม่สามารถมาได้ผู้ศึกษาต้องหาล่ามแบบวิธีสุ่ม คือ ถามผู้ชมคนไทใหญ่ที่สามารถพูดภาษาไทยได้หรือการขอให้นักแสดงในคณะจำกัดไปปลีกเวลาว่างจากการแสดงช่วยแปลความหมาย ภาษาและผู้ช่วยแปลภาษาจึงมีความจำเป็นและเป็นปัญหาหลักของการเก็บข้อมูล

4. การเก็บข้อมูลเชิงสัมภาษณ์กับนักแสดงจำกัดต้องใช้ความพยายามในการสื่อสารและแปลความหมายที่เขาพยายามอธิบายด้วยภาษาไทยเพียงเล็กน้อย เนื่องจากนักแสดงยังคงใช้ภาษาไทใหญ่เป็นหลักในการสื่อสาร ผู้ศึกษาจึงต้องทำการสัมภาษณ์คำถามเดิมซ้ำๆ กับนักแสดงหลายคนเพื่อให้ได้คำตอบที่ตกตะกอน

7.4 ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัย

1. สำหรับการเก็บข้อมูลเกี่ยวกับคณะจำกัดโดยอดแสวงแสงใหม่ หากผู้ศึกษาสามารถเข้าใจภาษาไทใหญ่ทั้งภาษาพูดและการฟังที่ดีขึ้น อาจทำให้ได้ข้อมูลในมิติเชิงลึกหรือมีความแตกต่างมากยิ่งขึ้น แต่ถึงอย่างไรก็ตามหากผู้วิจัยมีพื้นฐานการพูดภาษาล้านนาหรือพอจับใจความสำเนียงการพูดตระกูลไทใหญ่ได้บ้าง ก็อาจมีส่วนช่วยให้เข้าใจภาษาไทใหญ่มากขึ้นเพราะคำบางคำก็มีความ

ใกล้เคียงกับภาษาล้านนา และกลุ่มนักแสดงจ๊าดไตส่วนมากก็เข้ามาอาศัยอยู่ในประเทศไทยนานพอสมควรจึงมีความสามารถในการพูดภาษาไทยในการสื่อสารได้ในระดับหนึ่ง

2. การลงพื้นที่ติดตามภารกิจของคณะจ๊าดไตยอดแข้งแดงใหม่ในชุมชนไทใหญ่ต่างถิ่นในที่นี้หมายถึงชุมชนบริเวณชายแดนไทย – พม่า หรือการเข้าไปเก็บข้อมูลที่คอยไตแดงในเขตรัฐฉาน ควรมีส่วนร่วมเดินทางเป็นคนไทยใหญ่เพื่อเป็นสื่อกลางในการสื่อสารและได้รับความเอื้ออำนวยในการสัมภาษณ์ เพราะในบางชุมชนการใช้ภาษาไทยในการสื่อสารแทบไม่ปรากฏและการเดินทางไปยังสถานที่ต่างๆ ควรจะมีเพื่อนร่วมเดินทางประมาณ 3 – 4 คน เป็นต้นไปเพื่อความปลอดภัยในการเดินทาง รวมไปถึงการประสานงานหากมีกรณีต้องขอข้ามชายแดนไปยังคอยไตแดง สถานที่มั่นของกองกำลังกู้ชาติทหารไทใหญ่ ควรจะมีการติดต่อบุคคลในพื้นที่ที่สามารถเอื้ออำนวยและเตรียมเอกสารขอเดินทางอย่างเป็นทางการในการใช้เป็นหลักฐานแสดงตัวเพื่อขอเข้าพื้นที่และควรให้ความเคารพต่อสถานที่และทำตามกฎระเบียบของพื้นที่อย่างเคร่งครัด

3. ควรจัดสรรเวลาเก็บข้อมูลด้วยการวางแผนอย่างเป็นระบบ เพราะจ๊าดไตเป็นงานลักษณะเฉพาะกิจ จึงต้องมีการติดตามวันเวลาที่ทางคณะได้รับมอบหมายเชิญไปแสดงยังพื้นที่ต่างๆ อย่างสม่ำเสมอแต่หากเป็นช่วงฤดูเข้าพรรษางานแสดงจ๊าดไตก็จะหยุดรับงานแสดงในช่วงเวลาดังกล่าว

ข้อเสนอแนะงานวิจัยครั้งต่อไป

1. หากผู้ใดต้องการศึกษาถึงวัฒนธรรมการแสดงจ๊าดไต ควรทำความเข้าใจถึงบริบทการแสดงต่างๆ ของไทใหญ่ให้พอเข้าใจ โดยสังเขปแล้วจึงต่อยอดความเข้าใจนั้นเชื่อมโยงกับรูปแบบจ๊าดไตในประเด็นต่อไปที่สนใจ
2. ควรมีการศึกษาคณะจ๊าดไตกลุ่มอื่นที่ยังมีการรักษาหรือพัฒนาเป็นกลุ่มใหม่ เพื่อทำการเปรียบเทียบแบบแผน หรือ ภารกิจกับคณะจ๊าดไตยอดแข้งแดงใหม่บ้านเปียงหลวงในบริบทต่างๆ ต่อไป